

Рейтинговий звіт PIVD 001-035 short про оновлення кредитного рейтингу та рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів)

Об'єкт рейтингування:	Акціонерний банк «Південний»
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	28.03.2006 р.
Дата оновлення:	29.09.2020 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу та рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність Акціонерного банку «Південний» за 2018–2019 рр. та I півріччя 2020 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторської перевірки наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується ДУЖЕ ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Стабільний прогноз вказує на відсутність наявних передумов для зміни рейтингу протягом року.

«4» – висока надійність. Банк достатньо надійний, але більш чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних чинників, ніж банк з рейтингом «5». Імовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу невелика.

Рейтингова історія Акціонерного банку «Південний»

Дата	28.03.2006	22.03.2007	21.06.2007	30.12.2008	09.04.2009
Рівень рейтингу	uaBBB+	uaA	uaA+	uaA+	uaA+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підвищення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження

Дата	30.09.2010	29.09.2017	29.03.2018	27.09.2018	29.09.2020
Рівень рейтингу	uaA+	uaA+	uaAA-	uaAA	uaAA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підвищення	підвищення	підтвердження

Рейтингова історія банківських вкладів (депозитів) Акціонерного банку «Південний»

Дата	24.02.2009	22.04.2011	06.07.2011	29.09.2020
Рівень рейтингу	4	4	4+	4+
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підвищення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу Акціонерного банку «Південний» підтримується:

- збільшенням обсягу статутного капіталу;
- коштами, залученими від пов'язаних осіб;
- диверсифікацією ресурсної бази за джерелами залучення та за основними кредиторами;
- диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками;
- диверсифікацією коштів корпоративних клієнтів за видами економічної діяльності;
- прийнятною ефективністю основної діяльності;
- диверсифікацією банківського бізнесу, яка зменшує чутливість Банку до зовнішніх та внутрішніх чинників, що можуть негативно вплинути на фінансовий результат;
- наявністю розгалуженої регіональної мережі та розвинутого карткового бізнесу, що сприяє збереженню клієнтської бази та утриманню конкурентних позицій.

Рівень кредитного рейтингу Акціонерного банку «Південний» обмежується:

- чутливістю до кредитного та валютного ризиків, що може негативно вплинути на показники ліквідності та капіталізації;
- суттєвим обсягом короткострокових ресурсів, що підвищує чутливість до ризику ліквідності;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники Акціонерного банку «Південний»

Показник	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20
Активи, млн. грн.	19683,34	20698,75	25473,24	24937,78	26688,88	27159,31	28147,52
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	12321,42	14347,09	19198,55	19483,73	20793,02	18498,16	20230,50
Кошти клієнтів, млн. грн.	9930,62	11653,08	16205,87	17248,56	19472,02	19414,43	18216,10
Власний капітал, млн. грн.	2014,90	2086,88	2301,22	2519,37	2845,15	2787,84	2965,22
Доходи, млн. грн.	2615,97	2741,99	3121,46	3599,79	3938,03	1079,52	2019,56
Витрати, млн. грн.	2566,71	2673,04	3039,05	3317,51	3635,10	1049,52	1905,26
Чистий операційний дохід, млн. грн.	904,67	988,18	1566,26	1948,52	1981,69	565,59	1040,41
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	61,43	96,85	114,84	378,53	376,78	36,50	140,80
Чистий прибуток, млн. грн.	49,25 ¹	68,95 ²	82,42 ³	282,28 ⁴	302,93	30,00	114,30
Доходність активів (ROA) [*] , %	0,25	0,33	0,32	1,13	1,14	-	-
Доходність капіталу (ROE) [*] , %	2,44	3,30	3,58	11,20	10,65	-	-

¹ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 52,55 млн. грн.

² фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 68,95 млн. грн.

³ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 51,89 млн. грн.

⁴ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 274,49 млн. грн.

^{*} значення на звітну дату

Резюме

Акціонерний банк «Південний» працює на банківському ринку з 1993 року. Банк є відповідальною особою Банківської Групи «Південний», до складу якої наразі входять: дочірній банк, що знаходиться в Республіці Латвія – АТ «Регіональний інвестиційний банк», страхові компанії ПрАТ «СК «ТЕКОМ» та ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ТЕКОМ-ЖИТТЯ», ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАКРИТИЙ НЕДИВЕРСИФІКОВАНИЙ ВЕНЧУРНИЙ КОРПОРАТИВНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОНД «СТРАТЕГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ» й ТОВ «КУА «ТЕКОМ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ». Контролером Банківської Групи «Південний» є пан Родін Юрій Олександрович.

Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях. Місцезнаходження Банку: 65059, Україна, м. Одеса, вул. Краснова, 6/1.

Істотну участь (пряму та опосередковану) у статутному капіталі Акціонерного банку «Південний» мають ТОВ «Теком» та 4 фізичні особи. Основним акціонером і особою, що здійснює фактичний контроль над Банком, є громадянин України пан Родін Юрій Олександрович.

Банк надає широкий спектр банківських послуг, позиціонує себе як універсальний банк та у своїй діяльності орієнтується на обслуговування корпоративних клієнтів, МСБ та фізичних осіб. Банк постійно модернізується, запроваджує нові підходи й банківські технології, стає більш технологічним та конкурентним.

Акціонерний банк «Південний» є системно важливим банком, перебуває у переліку банків-агентів, підключених до Автоматизованої системи виплат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб по виплатах неплатоспроможних банків, має статус первинного дилера Міністерства фінансів України з ОВДП та статус уповноваженого банку з виплати пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ, є учасником програми державної підтримки сільськогосподарських підприємств.

Акціонерний банк «Південний» є міжрегіональним банком, який представлений 100 відділеннями, що територіально охоплюють 18 областей України й м. Київ. Найбільша кількість структурних підрозділів налічується в Одеській області. Відділення є повноправними представниками Банку у регіонах, провідниками єдиної банківської стратегії розвитку, засобом своєчасного оперативного обслуговування клієнтів, а також додаткового залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів.

Активні операції Банку фінансуються власними та клієнтськими коштами. Якість власних коштів Акціонерного банку «Південний» добра. Акціонери приділяють постійну увагу рівню капіталізації фінансової установи – на нарощення обсягу статутного капіталу в 2019 році було спрямовано частину нерозподілених прибутків минулих років у сумі 300,75 млн. грн. Крім того, Банк має кошти, залучені на умовах субординованого боргу. Разом з тим, за результатами оцінки

стійкості банків, проведеної НБУ в 2019 році, Акціонерний банк «Південний» виконує Програму реструктуризації.

Основу ресурсної бази формують кошти клієнтів. З метою диверсифікації ресурсної бази за джерелами, Банк залучав кошти від бюджетних та позабюджетних організацій та від нерезидентів, у т.ч. від дочірньої фінансової установи. З 2016 року Банк залучає кошти у ВКВ шляхом розміщення депозитних сертифікатів, емітованих банком.

Динаміка коштів клієнтів протягом 2018–2019 рр. була позитивною. Номінальний та фактичний приріст за підсумками 2018 року становили понад 6% та 7% відповідно, за підсумками 2019 року – майже 13% та понад 20% відповідно. За підсумками I півріччя поточного року обсяг клієнтського портфеля зменшився – номінальне та фактичне скорочення перевищило 6% та сягнуло майже 12% відповідно.

Структура портфеля клієнтських коштів упродовж аналізованого періоду змінювалася. Наразі за джерелами залучення переважають кошти приватних осіб, проте залежності від них Банк не має. Суттєвою є питома вага клієнтських коштів на поточних рахунках та частка валютної складової у клієнтському портфелі.

Ресурсна база диверсифікована за джерелами залучення, депозитний портфель – за основними вкладниками, а кошти суб'єктів господарювання – за видами економічної діяльності. Валютна структура ресурсної бази підвищує чутливість Банку до валютно-курсних коливань, а вагомих обсяг короткострокових ресурсів – чутливість до ризику ліквідності. Підтримка Банку ресурсами дочірньої установи нівелює чутливість до ризику ліквідності. Якість ресурсної бази Акціонерного банку «Південний» задовільна.

Основними складовими активів є високоліквідні активи та клієнтський кредитний портфель. Останній за підсумками 2018 року майже не змінився, за підсумками минулого року фактично скоротився більше, ніж на 10%, а за підсумками I півріччя поточного року зріс майже на 15%.

Банк здебільшого орієнтований на кредитування корпоративних клієнтів, за цільовим спрямуванням переважають кредити, надані у поточну діяльність. Іпотечні кредити формують близько 6% клієнтського кредитного портфеля та/або близько половини кредитного портфеля фізичних осіб.

Концентрація клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками протягом тривалого часу була актуальною, проте не критичною для Банку. В I півріччі поточного року знизилася залежність Банку від фінансового стану 20 найбільших позичальників та покращилася валютна структура клієнтського кредитного портфеля. Разом з тим, частка валютної складової станом на початок II півріччя поточного року перевищувала 40%. Окремі позичальники, заборгованість за кредитами яких формує понад 19% кредитного портфеля, не мають валютних надходжень, що в поточних економічних умовах несе додатковий ризик для Банку. Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – рухоме та нерухоме

майно, майнові права за контрактами та на грошові кошти. Найбільш ліквідним забезпеченням покривається близько 5% обсягу кредитного портфеля клієнтів.

Система управління ризиками, створена в Акціонерному банку «Південний», забезпечує виявлення, оцінку, моніторинг та контроль всіх видів ризиків на відповідних організаційних рівнях. Разом з тим, в силу об'єктивних причин, обсяг та частка проблемної заборгованості за кредитами клієнтів протягом аналізованого періоду мали волатильну динаміку. Виходячи з фінансових можливостей позичальників окремі кредити було реструктуризовано. Юридична служба Банку на постійній основі проводить роботу щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. Кредити окремих позичальників було погашено позичальниками та/або поручителями, певну суму заборгованості було відшкодовано шляхом реалізації та/або прийняття забезпечення на баланс Банку. Мали місце також переуступка проблемної заборгованості третім особам з дисконтом та списання за рахунок резервів.

Питома вага 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб станом на початок II півріччя поточного року складала 8,91%, проти 5,24% простроченої заборгованості. На покриття збитків від зменшення корисності активів Банк формує резерви. Сформований резерв покриває кредитний портфель більше ніж на 9%.

У портфелі цінних паперів превалюють ОВДП, переважно в національній валюті, що забезпечує прийнятний рівень доходності за мінімального рівня ризиків.

Високоліквідні активи станом на початок II півріччя поточного року формували майже 35% валюти балансу. Волатильна динаміка складових високоліквідних активів зумовлювала перегрупування в їх структурі. Наразі основними складовими активів з високим рівнем ліквідності є ОВДП, кошти на НОСТРО рахунках, переважно в банках-нерезидентах інвестиційного класу, та готівкові кошти.

Якість активів Акціонерного банку «Південний» задовільна, проте зважаючи на ризики (як індивідуальні, так і спільні для банківської системи), які приймає Банк, не виключено її погіршення.

Операції з пов'язаними сторонами здебільшого носять ресурсний характер: залучені кошти формували 5,5% зобов'язань, заборгованість за наданими кредитами – менше 1% клієнтського кредитного портфеля.

Ефективність діяльності протягом аналізованого періоду була прийнятною. Банк генерує позитивний грошовий потік як по процентних активах, так і від комісійно-торговельної діяльності, що дозволяє формувати резерви на покриття збитків від зменшення корисності активів (у структурі витрат за підсумками 2018 й 2019 років та I півріччя поточного року перевищували 11%, 3% та 6% відповідно), та має позитивне значення фінансового результату. Суттєвий позитивний вплив на обсяг прибутку, отриманого за підсумками 2018 року, мав інший операційний дохід.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) Акціонерного банку «Південний» враховує позицію на ринку, показники капіталізації, структуру та якість ресурсної бази, якість активів та показники ліквідності й ефективності діяльності установи. Основні показники, що характеризують власну

платоспроможність установи, наразі перебувають на задовільному рівні, обсяг ринкового фондування (залучені ресурси, не пов'язані з власниками установи) є значним. На своєчасність повернення депозитних вкладів надалі значно впливатиме політика Банку щодо проведення активних та пасивних операцій, загальний стан фінансового ринку, операційне середовище, правове поле, а також загальна ситуація в економіці. Наразі операційне середовище залишається складним.

Поширення пандемії коронавірусу (COVID-19), яке почалося у 2020 році, призвело до рецесії світової економіки та сповільнення економічної активності в Україні. Введення Урядом тимчасового обмеження ділової та соціальної активності у березні 2020 року в поєднанні зі зниженням світового попиту, а також переоцінкою інвесторами ризиків країн, що розвиваються, може негативно позначитися на показниках економіки та зовнішньої торгівлі України, призвести до подальшої девальвації національної валюти по відношенню до основних валют, ускладнити залучення фінансування та негативно вплинути на банківську систему країни.

Акціонерний банк «Південний» має запас міцності за більшістю економічних нормативів НБУ та, як системно важливий банк, дотримується підвищених вимог щодо окремих економічних нормативів НБУ. Приведення до встановлених значень нормативів кредитного ризику на одного позичальника та максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами, відбулося у 2018 році згідно з планом заходів, затвердженим НБУ 26 квітня 2016 року.

Враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками залишатиметься актуальним для Банку. Акціонерному банку «Південний» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного та валютного ризиків, а також до ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною та низькою.

Стратегія розвитку Акціонерного банку «Південний» передбачає: збільшення ринкової частки; сегментацію клієнтів залежно від обсягу надходжень, розширення присутності в сегменті клієнтів малого та середнього бізнесу; підвищення показників рентабельності; удосконалення системи управління ризиками; нарощення клієнтської бази, у т. ч. й за рахунок удосконалення каналів залучення; розвиток високотехнологічних сервісів для клієнтів, організацію роботи відповідно до найкращих стандартів банківської практики; реформатування валютної структури балансу з метою зниження чутливості банку до ризиків, диверсифікацію клієнтського кредитного портфеля за позичальниками та галузями економіки, а також підтримання якості обслуговування на належному рівні; впровадження нових продуктів та послуг; підвищення рентабельності регіональної мережі Банку шляхом її стандартизації по принципу бізнес-орієнтованої моделі.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг Акціонерного банку «Південний» підтверджено на рівні uaAA, прогноз «стабільний», рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «4+».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів банківських установ

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу Акціонерного банку «Південний», млн. грн.

Показник	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20
Активи							
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	1389,28	1480,81	2459,61	1732,08	2959,50	2928,32	3083,08
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	706,22	3319,30	3393,65	7503,28	2246,29	4291,18
Кошти в інших банках	3487,09	2187,44	1506,86	1884,77	1575,74	2846,89	2453,14
Кредити клієнтам	13204,11	14932,62	17458,03	17389,24	14420,77	17087,61	17340,46
Цінні папери	18,23	18,18	6,12	6,27	7,41	7,34	8,29
Довгострокові вкладення	2394,85	992,35	969,30	957,95	1181,24	1169,39	1244,57
Нараховані доходи	212,17	145,60	65,81	143,68	150,09	187,47	270,18
Резерви	-1280,91	-1502,22	-1647,78	-1867,83	-1506,33	-1719,49	-1689,37
Інші активи	258,52	1737,74	1336,00	1297,98	397,20	2405,51	1145,98
Разом активів	19683,34	20698,75	25473,24	24937,78	26688,88	27159,31	28147,52
Зобов'язання							
Заборгованість перед НБУ	541,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2300,00
Кошти банків	3473,59	3403,35	3370,48	1517,21	1016,43	984,91	410,65
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,01	0,35	0,00	0,09	0,42	1,59	0,81
Кошти суб'єктів господарювання	4600,09	5292,93	8317,86	8858,12	10353,99	8428,88	7666,48
Кошти фізичних осіб	5330,52	6359,80	7888,00	8390,35	9117,61	10983,95	10548,80
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	2386,01	2521,78	2585,47	2373,50	1688,83	1854,83	1647,59
Боргові цінні папери	0,00	110,60	16,04	5,26	6,66	6,70	3,70
Субординований борг	417,16	101,57	104,20	136,30	119,49	137,87	132,11
Капітальний інструмент з умовами списання/конверсії	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	376,59	137,96	111,57	136,33	136,87	110,03	98,08
Інші зобов'язання	542,49	683,53	778,39	1001,25	1403,44	1862,70	2374,05
Разом зобов'язань	17668,44	18611,87	23172,02	22418,41	23843,74	24371,47	25182,30
Власний капітал							
Сплачений статутний капітал	956,89	1209,05	1339,05	1339,05	1639,80	1639,80	1639,80
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	471,33	474,07	477,57	480,17	494,17	494,17	494,17
Результат минулих років	215,57	40,41	114,86	172,68	137,76	440,89	442,01
Результати переоцінки	321,85	294,40	287,32	245,19	270,48	182,98	274,94
Пайовий компонент конвертованого боргового фінансового інструменту	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Фінансовий результат поточного року	49,25	68,95	82,42	282,28	302,93	30,00	114,30
Всього власний капітал	2014,90	2086,88	2301,22	2519,37	2845,15	2787,84	2965,22

Додаток до рейтингового звіту №2

Дані звіту про фінансові результати Акціонерного банку «Південний», млн. грн.

Показник	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.01.20	01.04.20	01.07.20
Доходи							
Процентні доходи	1807,81	1779,47	2024,25	2367,77	2619,44	696,79	1382,97
Комісійні доходи	391,84	472,92	706,17	862,14	926,21	230,09	446,25
Результат від переоцінки ти від операцій купівлі-продажу	-25,63	3,57	71,39	84,27	102,98	48,26	72,68
Інші операційні доходи	295,95	480,62	316,37	279,79	284,10	102,84	115,29
Інші доходи	145,05	3,52	3,27	5,79	5,26	1,54	2,37
Повернення списаних активів	0,95	1,88	0,02	0,03	0,04	0,00	0,00
Разом доходів	2615,97	2741,99	3121,46	3599,79	3938,03	1079,52	2019,56
Витрати							
Процентні витрати	1246,65	1500,77	1210,45	1223,88	1419,60	366,46	653,61
Комісійні витрати	95,61	134,81	200,34	274,41	321,05	71,28	143,81
Інші операційні витрати	223,03	112,82	141,13	147,16	210,41	74,65	179,36
Загальні адміністративні витрати	560,45	586,06	864,40	1199,17	1481,51	407,51	778,50
Відрахування в резерви	428,78	310,68	590,31	376,64	128,69	123,13	123,48
Податок на прибуток	12,18	27,90	32,43	96,25	73,85	6,50	26,50
Разом витрат	2566,71	2673,04	3039,05	3317,51	3635,10	1049,52	1905,26
Фінансовий результат	49,25	68,95	82,42	282,28	302,93	30,00	114,30